

sebi, bližnjim sosedom in našim zanamcem. Lahko spoznamo, da je knjiga to opravila odkrito in pošteno ter neposredno, brez nepotrebnih ovinkov.

Prirodoslovno društvo Slovenije je pritegnilo k sodelovanju za izdajo knjige več kot šestdeset strokovnjakov, ki se v Sloveniji ukvarjajo s posameznimi vidiki varstva okolja ali ekologije človeka v najširšem pomenu. Kljub temu, da je knjiga zaradi tako velikega števila pa tudi raznovrstnosti svojih avtorjev pisan mozaik krajših člankov, predstavlja skladno celoto pri razgrnitvi mnogoterih dejavnikov, ki uravnavajo človekovo okolje. Članki so združeni v šest poglavij: Zemlja, Voda, Zrak, Rastlinstvo, Živalstvo, Človek. Lahko bi bilo poglavij več, lahko tudi manj, saj se medsebojni vplivi okolja med seboj nenehno prepletajo. Gotovo je glede tega v knjigi marsikatera vrzel, ki pa jo bo razmišljajoč bralec zapolnil tudi sam s svojimi spoznanji in pogledi.

Knjiga namenoma ne podaja rešitve za posamezne probleme, razen v primerih ko so te že docela jasne in znane. To vnaprej še posebno poudarja. Razne »rešitve« brez utemeljene znanstvene podlage, bi se kaj kmalu lahko pokazale kot kratkotrajne ali celo zgrešene. Takšnih primerov je v svetu in morda tudi pri nas že dovolj, posebno kadar gre pri tem le za napredek in zavarovanje ene panoge na račun več drugih. Bralec pa se bo kljub temu z »Zeleno knjigo« temeljito poučil o stanju pri nas in o neizbežnih posledicah, če bomo še naprej ostajali brezbrizni ali zaspani. Z reševanjem vprašanj okoli zavarovanja človekovega okolja je treba začeti takoj in korenito, da ne bomo kdaj priče »neme pomladi« pisateljice Rachel Carsonove.

Posebej bodi omenjeno, da je v knjigi dokaj zgovorno prikazana pomembnost gozdov za varovanje človekovega okolja in posledice, ki bi zadele našo domovino v primeru njihovega nesmotrnega uničevanja in enostranskega izkoriščanja. Pri sestavljanju knjige so sodelovali tudi gozdarski strokovnjaki in sicer v poglavjih Zemlja, Rastlinstvo in Živalstvo skupaj devet avtorjev. Knjiga bo vsekakor kot učinkovit pripomoček pri programiranju zdravega življenjskega okolja pomembna tudi za propagiranje gozdov in njihovih koristi. Priporočamo jo torej kot priročnik vsem našim strokovnjakom, še posebno tistim, ki imajo neposreden stik s šolami in mladino. Tako so vnaprej naročile naše gozdnogospodarske organizacije kar petsto izvodov, pri čemer prednjačita vsekakor Zavod za pogozdovanje in melioracijo krasa v Sežani in Gozdno gospodarstvo Kranj s skupno skoraj dvesto izvidi. Knjiga pa bo koristila tudi poglobljenemu bralcu, še posebno zaradi zelo obsežnega seznama literature in virov (več kot tisoč naslovov!), ki obravnavajo naravno okolje nasploh, ali njegovo varstvo v Sloveniji.

Milan Ciglar

SIMPOZIJA FITOCENOLOGOV VZHODNOALPSKO-DINARSKEGA DRUŠTVA ZA PROUČEVANJE VEGETACIJE V OBERGURGLU-INNSBRUCKU IN TRENTU

Kot vsako leto je bilo v letu 1970 (od 12. do 18. julija) zborovanje fitocenologov Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za proučevanje vegetacije. Pripravo in organizacijo 11. simpozija je prevzela Avstrija oz. Inštitut za sistematsko botaniko in geobotaniko univerze v Innsbrucku pod vodstvom prof. dr. H. PITSCHMANNA s sodelavci. Glavna tema simpozija je bila »Vegetacijske meje v visokem gorstvu«. Program simpozija je potekal v Obergurglu, turistični vasi v nadmorski višini 1910 m, ki leži na koncu znane alpske doline Ötztal na severnem Tirolskem. Simpozij je potekal v dveh delih, ki sta se medsebojno menjavala oz. prepletala, pač odvisno od vremena, ki je v tem visokogorskem svetu zelo muhasto. Prvi del je zajel referate, ki jih je bilo 28, drugi del pa je bil posvečen ekskurzijam v okolne gozdove, travišča in alpska barja. Udeležba je bila številna, saj se je zbralo 64 članov društva, od tega 18 Jugoslovancev. Iz Slovenije so se udeležili simpozija v Obergurglu in Innsbrucku I. PUNCER, M. WRABER, T. WRABER in M. ZUPANČIČ, vsi z referati. Referati so bili razdeljeni v dve delovni grupi. V prvi skupini z ožjo tematiko »Gozd in gozdna meja« je imel M. WRABER referat z naslovom »Gornja gozdna meja v slovenskih visokogorjih«. V drugi skupini z ožjo temo »Višinski

pasovi in vegetacijski profil» pa sta I. PUNCER in M. ZUPANČIČ imela referat »Primerjava vegetacijskih mej oz. vegetacijskih profilov v raznih gorskih sistemih na karbonatni in silikatni podlagi v Sloveniji«. T. WRABER pa je nastopil z referatom »Vegetacija subnivalnega pasu v Juliskih Alpah«.

Prireditelji so organizirali 4 ekskurzije v visoki gorski svet z vrhovi do 4000 m na silikatnih kameninah, ki so bile za vse udeležence izredno zanimive. Prva ekskurzija je bila na 2670 m visoko goro Hohe Mut, kjer smo si ogledali visokogorska travišča (*Primulo-Curvuletum* in *Elynetum*), resave (*Calluno-Nardetum*) in pod ledeniki alpska barja (Rotmoostal). Druga ekskurzija je potekala po ledeniški moreni Geissbergtal na sam ledenik Geissberggletscher 2900 m. Na poti smo proučevali alpska travišča (*Caricetum bicoloris*), resave in alpska pritlikava grmišča (*Junipero-Arctostaphyletum*, *Salicetum herbaceae* itd.), ob samem ledeniku pa smo imeli priliko videti zanimivosti nivalne vegetacije (*Ranunculus glacialis*, *potentilla nivea*, *Androsace alpina*, *Trisetum spicatum* itd.). Tretja ekskurzija je bila v Sulztal na območje gozdov smreke, macesna in cemprina (*Rhodoro-Cembretum*) ter v pritlikava grmišča (*Rhodoro-Vaccinietum* in *Empetro-Vaccinietum*). Kljub močnemu sneženju je ekskurzija potekala po programu. Zadnja ekskurzija je bila spotoma, ko smo se vračali po dolini Ötztal v Innsbruck. Ogledali smo si gozdove *Pinus cembra* in obvodno vegetacijo. Na iztopu iz doline pa smo proučevali bazifilne borove gozdove na dolomitu (*Erico-Pinetum*).

V času simpozija je zasedala tudi generalna skupščina naše organizacije, ki je sprejela nova pravila in statut. Vzhodnoalpsko-dinarska sekcija mednarodne zveze za proučevanje vegetacije se je preimenovala v samostojno društvo.

Naslednji, 12. simpozij je organiziral leta 1971 pokrajinski muzej Trento v Italiji od 26. junija do 1. julija. Vodil ga je prof. dr. FRANCO PEDROTTI s svojimi sodelavci.

Po sklepu razširjenega predsedstva našega društva, ki je zasedalo v Ljubljani, je imelo za razliko od dosedanjih, to zborovanje samo nekaj glavnih uvodnih predavanj, kot pripravo za ekskurzije. Poudarek je bil na ekskurzijah, ki so zajele pokrajino Trentino, in na diskusijah v naravi. Tema simpozija se je glasila: »Vegetacija na apnenčasti podlagi Trentina«. Simpozij v Trentu je privabil okoli 100 udeležencev iz vseh krajev Evrope, posebno pa še domačine, Avstrijce in Jugoslovane. Tega simpozija se je udeležilo 20 Jugoslovancev, od tega 5 iz Slovenije, in to A. MARINČEK, I. PUNCER, M. WRABER, T. WRABER in M. ZUPANČIČ. Zborovanje je bilo vzorno pripravljeno in je potekalo natančno po vnaprej dobro premišljenem programu.

Prvi dan je bila svečana otvoritev simpozija v muzejski dvorani, po otvoritvi pa se je takoj pričel delovni del simpozija. Vrstila so se uvodna predavanja domačinov, katerim je predsedoval doyen avstrijskih botanikov in raziskovalec vegetacije prof. dr. Helmuth GAMS. Glavni referati so nas seznanili s podnebnimi, talnimi, vegetacijskimi razmerami te pokrajine in z zgodovino njene vegetacije. Še isti dan smo si ogledali njihov znameniti muzej in nato vegetacijo bližnje okolice Trenta. Pokazali so nam gozdove belega gabra, termofilna grmišča gabrovca, kserofilna travišča in nahajališča *Ephedra distachya*.

Naslednji dnevi so potekali na ekskurzijah, ki so zajele gorsko in visokogorsko vegetacijo. Vzpeli smo se na Monte Palon (2098 m), kjer smo si spotoma ogledali degradirane gozdove domačega kostanja (Selve). Na samem vrhu smo proučevali visokogorska travišča (*Seslerio-semperviretum*) in ruševje. Toplejše lege poraščata travišči *Lazerpitio-Festucetum alpestris* in *Festucetum spectabilis* ter bukov gozd. Tretji dan smo obiskali alpski vrt Trentinskega muzeja pod vrhom Monte Palon, ki ima poleg drugih rastlinskih vrst tudi mnogo naših endemitov. V bližini smo si ogledali močvirje Viotte in degradirana travišča tipa *Nardetum alpigenum*. V nižjih toplih legah smo proučevali termofilni bukov gozd. Četrty dan nas je vodila pot v Castel Toblino, kjer so nam pokazali nahajališča črničevja (*Quercus ilex*) in drugo mediteransko floro. Dalje smo krenili prek Rive ob Gardskem jezeru k jezeru Ledro, tu smo videli zanimive ostanke nekdanjih kolišč in preučevali močvirno vegetacijo, nato pa nadaljevali pot na Rifugio Garda (1744 m) v gorovju Monte Tremalzo. Spotoma smo preučevali bukovke in smrekove gozdove, kjer so

nahajališča *Dentaria pinnata* in *Dentaria intermedia*. Zadnji dan smo se vzpeli na pobočja Monte Tremalza in dosegli vrh Cima Marogna (1974 m), preučevali smo alpinska travnišča in vegetacijo ruševja ter njihove degradacijske oblike. Spustili smo se na sedlo Passo Tremalzo (1810 m) in se podali po južnem pobočju v dolino proti Gardskemu jezeru. Med potjo smo botanizirali in imeli priliko videti nekatere endemite srednje južnih Alp. Posebno zanimive so bile cvetoče vrste kot *Daphne petraea*, *Viola dubyana*, *Primula spectabilis*, *Rhodothamnus chamaecistus*, *Allium insubricum*, *Carex baldensis* in mnoge druge. Na ekskurzijah, zlasti tistih skozi gozdove smo se ponovno prepričali, kako močan in dolgotrajen je v Italiji človekov vpliv na gozdno vegetacijo. Tudi v zelo odročnih in visokih gorskih legah je vegetacija zelo degradirana in spremenjena.

Simpozij smo zaključili ob Gardskem jezeru in se vrnili v Trento, kjer smo se razšli.

I. Puncer, M. Zupančič

BELGIJCI O VTISIH IZ JUGOSLAVIJE

Roisin, P., Thill, A.: Excursions forestières en Yougoslavie. (Gozdarske ekskurzije po Jugoslaviji.) Bulletin de la Société Royale Forestière de Belgique. 1972, Nr. 2, str. 109—164.

Ob priliki zadnjega zasedanja sekcije 23 mednarodne zveze gozdarskih raziskovalnih organizacij (IUFRO) v Ljubljani jeseni 1970 je bilo izvedenih več strokovnih ekskurzij. Belgijska avtorja, ki sta se jih udeležila, sta napolnila celo številko belgijskega gozdarskega glasila z opisom splošnih gozdarskih razmer v Sloveniji in s strokovno problematiko ekskurzij v Prekmurje, Radlje, Idrijo, na Pokljuko in v bosanski pragozd Peručica. Zelo pohvalno pišeta o organizaciji zasedanja in ekskurzij, o izredno prijaznem sprejemu. Veliko pozornost posvečata jelševim sestojem v Prekmurju. V tem vidita tudi možnosti za belgijsko gozdarstvo, ker je jelša v Belgiji kljub nekaterim primernim rastiščem neupoštevana. V vsem članku se opaža veliko zanimanje za plemenite listavce, posebno za jesen in javor. Pri opisovanju nekaterih rastiščnih razmer pri nas se avtorja pogosto spominjata podobnih razmer v svoji domovini in v naših dosežkih vidita dobro vzpodbudo za belgijske razmere.

Dr. Marjan Zupančič

O GENETSKEM IN TAKSONOMSKEM POMENU MODIFIKACIJE

Vasiličenko, I.: O genetičeskoj i taksonomičeskoj značimosti modifikacii u rastenii, Botaničeskii žurnal, 1970, 357—363.

Navadno z modifikacijo razumemo spremembo organizma, ki ni dedna in ki je nastala zaradi vpliva okolja. Nekateri botaniki taksonomi modifikacijo isticvetijo z nastankom form. Pri razlagi določenih pojavov se v biologiji pogosto srečujemo s paralelizmom, tj. z ločevanjem dvovrstnih sprememb, takšnih, ki niso dedne in so modifikacijske ter z dednimi ali mutacijskimi. V prvem primeru gre za fenotipsko, v drugem pa za genotipsko spremembo.

Pisec navaja veliko konkretnih primerov in v zvezi z njimi presoja različne tovrstne razlage ter se opredeljuje za stališče I. Šmalhauzna, ki je adaptivni modifikaciji prispeval posebno pomembno vlogo in jo razlaga kot pojav, ki spremlja življenjsko aktivnost organizma v zvezi z njegovimi fiziološkimi funkcijami.

Pri presoji obravnavanega vprašanja se avtor opira na definicijo M. Lobašava in meni, da je adaptivna modifikacija pojav, ki nastane v teku enega ontogenetičnega cikla kot »začasna« sestava organizma, ki ga usposablja sodelovati pri spremenjenih razmerah okolja, medtem ko so spremembe dednih zasnov daleko-sežnejše in globlje dogajanje, povezano s »stabilizacijsko izbiro« med formami »začasne« organizacije. Proučevanje adaptivnih modifikacij in njihovega razvojnega po-